

Kovács Szilvia- Interjú Péterfia Eszterrel, a Speciális Hallgatói Ügyeket Támogató Iroda (SHÜTI) munkatársával

Péterfia Eszter: „... később végeztem el a szociális ápoló-gondozó szakképzést, és lassacskán beszippantott ez a szakma, hivatás”

Volt szerencsém Interjút készíteni az ELTE SHÜTI munkatársával, aki végig lelkesen beszélt a munkájáról. Valamint többek között arról, hogy ez a szakma számára már nagyon régóta sokkal inkább hivatás, mint munka. Eszter szívügye, hogy segítsen a mozgáskorlátozott hallgatóknak az egyetemi tanulmányaik alatt.

KSz.: Kedves Eszter, Mi az a SHÜTI? Mesélj erről egy kicsit kérlek!

PE.: „A SHÜTI egy olyan szervezet az Eötvös Loránd Tudományegyetemen belül, amely a fogyatékossgal élő hallgatók támogatását, segítségét tűzte ki céljául. Nagyon fontos, hogy a felsőoktatásban is működjön ilyen non-profit szervezet, melynek az a küldetése, hogy biztosítsa a különböző típusú fogyatékossgal élő hallgatók számára az egyenlő esélyű hozzáférést az oktatáshoz, és a teljes jogú részvételt egyetemi polgárként úgy a tanulmányaikban, mint az egyetemi élet terén. Ezért szakképzett kollégák-első sorban győgyopedagógusok nyújtanak személyre-szabott gyakorlati támogatást a hozzánk forduló hallgatóknak. Saját támogató szakembere van a látássérült, hallássérült, mozgáskorlátozott, auztizmus spektrumban állapot-ban érintett (ASD), ADHD-s, Disz-es (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) hallgatóknak, akik sokrétű támogató szolgáltatást nyújtanak a területükön. Bizonyos mértékű támogatást és előnyben-részesítést a krónikus betegséggel élő, és a pszichoszociális tünetállapottal küzdő hallgatók is kapnak. Ezek a támogatási formák nagyon sokrétűek, személyes igényekhez igazítottak, az egyéni fejlesztésektől, terápiáktól kezdve a csoportos támogatási formákon át- sokféle módon valósulnak meg. Így próbáljuk az igényeket és szükségleteket lefedni, hogy ne csak a törvény által előírt jogaik, kedvezmények, mentességek stb.. tudjanak érvényre jutni, hanem azon túlmutatóan is tudjanak hatékony támogatásokban részesülni. Mondhatnánk (kicsit szakszöveg szerűen), hogy azon munkálkodunk, hogy mindent akadálymentesítsünk számukra, ami az egyetemi élethez és tanulmányokhoz szükséges.”

KSz.: Kérlek mesélj kicsit magadról, és arról röviden, hogy mióta dolgozol a SHÜTI-ben, és mi tartozik tulajdonképpen a munkakörödbe?

PE.: „Hú, ez már nagyon régen kezdődött, csaknem tíz évvel ezelőtt. 2016. december óta dolgozom itt, ami már egy igen meghatározó és méretes szelete az életemnek. Hozzám tartoznak a mozgáskorlátozott hallgatók, ha mondhatom így- vagyis az ő támogatásuk, ellátásuk az ELTE egészén. Mivel az én alapvégzettségem a magyar szakos bölcseész, és a zongora szak (befejezetlen maradt), majd az irodalommal doktori képzésre is jártam, de nem zártam le-szóval igazából nem kezdem segítő szakmabeliként. Később végeztem el a szociális ápoló-gondozó szakképzést, és lassacskán beszipantott ez a szakma, hivatás. Először kórházban, időotthonban dolgoztam. Majd kicsit később jöttem ide az egyetemre. Örültem, hogy végre van egy lehetőség arra, hogy a bölcseészeti képzésemet is hasznosítva, ötvözetet képezve az ápolói, gondozói segítő munkakörrel egy teljesen újfajta foglalkozást dolgozhassak ki úgy, hogy minden eddigi tudásomat és tapasztalatomat latba vethessem. A SHÜTI vezetőjének, Kovács Krisztinának volt az az elképzelése, hogy kellene az egyetemen tanuló mozgáskorlátozott hallgatók számára egy szociális gondozó is, aki fizikai támogatást, gondozást is nyújt nekik. Ez a mindennapos tevékenységek, személyi higiéne segítségét jelenti elsősorban, aztán erre rakódott folyamatosan nagyon sok más is, ami már inkább a bölcseész kompetenciámra épült. Ilyesmi például a tananyagok adaptálása, szakdolgozatok, írásművek nyelvi lektorálása, javítása, formázása, fizikai akadálymentesítések felügyelete és fejlesztése, akadálymentes útvonalak felmérése, bejárása. Külföldi hallgatók támogatása, oktatókkal való kommunikáció támogatása, kortárs személyi segítői rendszer kiépítése és működtetése. Tulajdonképpen szinte bármivel lehet hozzám fordulni, a napi ad-hoc kérdésektől, problémáktól kezdve, hosszútávú szociális gondozás kéréséig-tényleg szinte bármivel”

KSz.: Mit gondolsz, milyen kihívásokkal kell szembenéznie a speciális szükségletű hallgatóknak a felsőoktatásban?

PE.: „Erre a kérdésre nehéz egységes választ adni, ez mindenkinél más. Függ a fogyatékoság típusától, a sérültség mértékétől, a környezettől. Teljen más nehézségekkel szembesül egy hallássérült vagy látássérült, mozgáskorlátozott hallgató az oktatás és a mindennapi élet terén is. Nem mindegy hogy teljesen vak, vagy még lát valamennyit, nem mindegy, hogy kereksszéket használ, vagy csak támbotot, tudja-e használni a kezét vagy tetraplég, vagy, hogy az autizmus spektrumon hol helyezkedik el. Mégis vannak alapvető kihívások, amelyek sokaknál talán a legnagyobb súlyt kapják. Ezek az élet kihívásai is, amik szinte mindenkinél jelentkeznek idővel, de azt hiszem, számukra ezek hatványozottabban vannak jelen. Olyan dolgokra gondolok, mint az állapotukból eredő szorongások, önbizalomhiány, félelem attól, hogy nem fogadnak el, nem értik meg őket. Ezért sokan inkább rejtegetik problémáikat, nem

kérnek segítséget sem. Így viszont sokkal nehezebb kibontakoztatni képességeiket, megtalálni és végig járni azt az utat, amiben jók, az önazonosság megélését, aminek segítségével fel lehetne építeni egy önálló, független életet.”

KSz.: Milyen problémákkal szoktak hozzátok fordulni a leggyakrabban a hallgatók?

PE.: „A kollégáim munkájáról nem nyilatkoznék itt részletesen, de legtöbbször a tanulmányokkal kapcsolatos ügyekben kérnek segítséget természetesen, vagy amik szorosan kötődnek az oktatáshoz., és annak akadálymentesítéséhez számukra. De mindig vannak személyes konzultációk is, vagy olyanok, akik kortárs személyi segítőt igényelnek. Nálam a leggyakoribb, hogy személyes gondoskodást kérnek a mozgáskorlátozott hallgatók, vagy valamilyen fizikai akadálymentesítés ügyében fordulnak hozzám. Sok gondot okoz az épületekbe, tantermekbe való bejutás is technikai nehézségek miatt, vagy egy-egy órát nem tudnak a szokásos módon teljesíteni, és akkor alternatív megoldásokat keresünk az oktatókkal együttműködve. Gyakori kérdés még a kollégiumi elhelyezés, az ottani akadálymentes lakhatás biztosítása, vagy az olyan gyakorlatok teljesítése, ahol szintén számos akadály merül fel a hallgatók számára. Sok az olyan ügyintézési kérés is, ami az egyetem bonyolult hivatali ügymenetéből adódik, és sok olyan kérdés is felmerül, ami abból fakad, hogy a hallgatók nem tudják pontosan, hogy mi mindenre van lehetőségük, mihez van joguk, milyen kedvezményeket és előnyben-részesítéseket vehetnek igénybe, és annak mi a módja.”

KSz.: Milyen megoldásokat kínál ezekre a problémákra a SHÜTI?

PE.: „Igyekszünk mindig valami hatékony megoldást találni, és a gyakorlatban végig vinni azt. Ezek már személyre szabott megoldások, támogatások, melyeknek szinte az egyetlen határa a SHÜTI kapacitásának végeessége. Egyre több a regisztrált hallgatónk évről évre, viszont mi már nem vagyunk elegenden mindehhez. Nem tudunk kellő mértékben bővíteni, hogy valóban mindent és mindenkit teljes mértékben támogatni tudjunk. Ennek sajnos leginkább az anyagi támogatottságunk, és a megfelelő források hiánya az oka. Az állami támogatások mértéke is elég lesújtó, ahogy országos szinten is rendkívül elmaradott európai mércével mérve az akadálymentesítés és annak támogatása, vagyis az egész fogyatékos-ügy támogatottsága, az ellátórendszer hiányossága. Országos szinten a SHÜTI szolgáltatásai itt az ELTE-n azért egészen kiemelkedők mindenképpen. Azért minden nehézség ellenére nem fordul elő soha, hogy egy hallgatót, aki hozzánk fordul - elküldenénk vagy egyáltalán semmiféle segítséget nem nyújtunk neki. Ilyen nem létezhet.”

KSZ.: És végül kérek, Eszter, röviden mesélj arról, hogy milyen tervei vannak a SHÜTI-nek azzal kapcsolatban, hogy minél inkább megkönnyítsék a hallgatók mindennapi életét az esélyegyenlőség terén a jövőben is!

PE.: „Szép terveink vannak persze, mindig igyekszünk fejlődni, bővíteni a szolgáltatásainkat, és persze aktualizálni, igazítani a kor technikai és tudásszintjéhez, találmányaihoz, módszertanához. Ennek egy jó módja, ha partnerségeket, együttműködési projekteket építünk más érdekvédelmi és szakmai szervezetekkel. Pályázatokban, képzéseken veszünk részt hogy inspirációt, új tudást, forrásokat szerezzünk. Ebből aztán meg tudnánk valósítani sok egyéni kezdeményezést itt a SÜTIN belül. Én személy szerint nagy hangsúlyt helyezek arra, hogy a hallgatókat fejlesszem az önérdek érvényesítésük terén, tudják, hogy mihez van joguk, mi mindenre van módjuk, és merjék is azt használni, igényt tartani rá. Szeretném az eszközparkunkat bővíteni újabb hasznos felszereléssel, segédeszközökkel is. Például nemrég szereztünk a mozgáskorlátozott hallgatók számára új, könnyített szerkezetű elektromos kerekesszéket, ami összecsucskható, így autóban is szállítható. Van hanyatt-egerünk és feje-egerünk, ezek az eszközök mind kölcsönözhetőek tőlünk, segítségükkel könnyebbé válik a számítógépen végzett munka. Sok új eszközünk van a hallásérült hallgatók számára is, de új csoportos, illetve egyéni foglalkozásokat is tervezünk a jövőben indítani. Például egy nyelvi, írástechnikai fejlesztést, ami az egyetemi beadandó írásművek (szemináriumi dolgozatok, szakdolgozat stb.), módszertanában, írástechnikájában segítene a hallgatóknak a nyelv helyes használatának fejlesztésével, a kommunikációs módszerek és tudományos íráskészség megalapozásával. Még rengeteg mindenről tudnék itt ezen a ponton is beszélni, de valahol be kell fejezni-szóval ebben a beszélgetésben ennyit tudok most megosztani. Természetesen a jövőben is szívesen állok rendelkezésedre bármikor. És nagyon köszönöm a lehetőséget a megnyilatkozásra.”